

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Пуща-Водицького психоневрологічного інтернату

16.04.2026

м. Київ, 2026

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 16.04.2026 групою НПМ здійснено відвідування Пуща-Водицького психоневрологічного інтернату (далі – інтернат, заклад, Пуща-Водицький ПНІ, ПНІ).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Паршакова Ольга Валеріївна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Володін Артем Вікторович, директор Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Федусик Юлія Вадимівна, заступник начальника відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Круцюк Антон Володимирович, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Бардаш Олена Анатоліївна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Русавська Оксана Олексіївна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Тимошенко Володимир Іванович, головний спеціаліст відділу аналітики та взаємодії з громадськістю Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Тимошенкова Оксана Василівна, головний спеціаліст відділу аналітики та взаємодії з громадськістю Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Бояк Лариса Тимофіївна, представник громадської організації;
Шетанкова Надія Михайлівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Інтернат знаходиться за адресою: вул. Міська, буд. 2, м. Київ, 04075.

Згідно з Положенням про Пуща-Водицький психоневрологічний інтернат (нова редакція), затвердженим розпорядженням виконавчого органу Київської міської державної адміністрації від 24.12.2019 № 2242 (далі – Положення про Пуща-Водицький ПНІ), інтернат є стаціонарним інтернатним закладом для соціального захисту, що утворюється для тимчасового або постійного проживання/перебування осіб чоловічої статі зі стійкими інтелектуальними та/або психічними порушеннями, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового обслуговування, надання медичної допомоги, соціальних послуг та комплексу реабілітаційних заходів і яким згідно з висновком лікарської комісії за участю лікаря-психіатра не протипоказане перебування в інтернаті.

Заклад розрахований на перебування 355 осіб. На день відвідування у ПНІ перебувало 342 підопічних. Усі підопічні інтернату – чоловіки, серед яких 46 дієздатних підопічних, 293 підопічних визнані у встановленому законодавством порядку недієздатними, 3 підопічних – обмежено дієздатні, 96 підопічних перебувають під опікою/піклуванням закладу, 197 підопічних мають інших опікунів/піклувальників. Окрім того, 47 підопічних евакуйовано до закладу з областей, де ведуться активні бойові дії.

У закладі перебуває 341 особа зі встановленими групами інвалідності, з них І група – 105 осіб, II група – 234 осіб, III група – 2 особи, стосовно одного підопічного триває процедура оформлення групи інвалідності.

Фінансування ПНІ за 2025 рік становило 88 785 473,00 грн. Фінансування ПНІ за 2026 рік затверджено у сумі 115 612 940,00 грн.

Штатна чисельність персоналу закладу складається з таких посад: завідувач відділення – 1,0 шт. одн., лікар-терапевт – 2,0 шт. одн., лікар-стоматолог – 1,0 шт. одн., лікар-психіатр – 2,0 шт. одн., головна медична сестра (головний медичний брат) – 1,0 шт. одн., сестра медична старша – 1,0 шт. одн., сестра медична (брат медичний) – 20,0 шт. одн., сестра медична (брат медичний) з масажу – 1,0 шт. одн., сестра медична (брат медичний) з дієтичного харчування – 1,0 шт. одн., молодший медичний персонал – 90,50 шт. одн.

Вакантні посади: лікаря-терапевта – 0,5 шт. одн., сестри медичної (брата медичного) – 0,5 шт. одн., молодшого медичного персоналу – 5,0 шт. одн.

Відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ) від 18.04.2019 № 877 заклад отримав ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальністю: організація і управління

охороною здоров'я, психіатрія, стоматологічна терапія, фізіотерапія; за спеціальністю молодших спеціалістів з медичною освітою: сестринська справа.

Заклад має ліцензію відповідно до наказу Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками від 18.08.2022 № 633 на провадження господарської діяльності з придбання, зберігання, використання, знищення наркотичних засобів (списку 1 таблиці II, списку 1 таблиці III), психотропних речовин (списку 2 таблиці II, списку 2 таблиці III), прекурсорів (списку 1 таблиці IV, списку 2 таблиці IV).

На день відвідування усі підопічні мають укладені декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу, та отримують медичні послуги, передбачені програмою державних гарантій медичного обслуговування населення у 2026 році, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 31.12.2025 № 1808.

У закладі забезпечено цілодобове чергування медичного персоналу. Бригада екстреної (швидкої) медичної допомоги прибуває до закладу у випадку виклику у встановлений законодавством час.

Медичними працівниками не менше ніж один раз на рік організовується огляд підопічних лікарсько-консультативною комісією за участю лікаря-психіатра з метою вирішення питання щодо доцільності їх подальшого перебування у закладі.

Медичний персонал сприяє в оформленні документів та організовує огляд підопічних експертною командою з оцінювання повсякденного функціонування особи для встановлення групи інвалідності у підопічних або продовження її строку.

У закладі проживають 12 підопічних із цукровим діабетом II типу, які перебувають під наглядом лікаря-терапевта. Персоналом забезпечується регулярний моніторинг рівня глюкози в крові. Лікарем-терапевтом здійснюється корекція терапії та призначеного дієтичного харчування з урахуванням стану здоров'я підопічних. Серед підопічних також виявлено осіб із вірусними гепатитами: один випадок вірусного гепатиту В (далі – ВГВ) та три випадки вірусного гепатиту С (далі – ВГС). Підопічні перебувають на обліку в комунальному некомерційному підприємстві «Клінічна лікарня № 15 Подільського району м. Києва». Пацієнт із виявленим ВГВ лікування не отримує через відсутність призначеної схеми – терапії.

У відділеннях ПНІ облаштовано карантинну кімнату для спостереження за новоприбулими підопічними протягом 14 днів з метою виявлення симптомів гострих інфекційних хвороб, яка розрахована на 3 підопічних. У карантинній кімнаті наявна вбиральня та душева, що відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення» (далі – ДБН В.2.2-18:2007).

У закладі наявні протоколи надання догоспітальної екстреної медичної допомоги відповідно до вимог наказу МОЗ від 05.06.2019 № 1269 «Про

затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги». Також затверджено локальний клінічний протокол ведення підопічних, які отримують терапію лікарським засобом з діючою речовиною «Clozapine».

Витрати на харчування на одну особу в день у ПНІ складають 189,26 грн, а витрати на медикаменти на одну особу в день складають 37,62 грн.

Директором ПНІ затверджено План організаційно-практичних заходів цивільного захисту Пуща-Водицького психоневрологічного інтернату на 2026 рік від 05.07.2025.

Використання пенсій підопічних здійснюється з дотриманням Порядку використання сум пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) та/або державних соціальних допомог, нарахованих відповідно до законодавства дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, недієздатним особам та особам, цивільна дієздатність яких обмежена, які є вихованцями підопічними дитячих будинків-інтернатів, психоневрологічних інтернатів, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 17.08.2018 № 1173 (далі – Порядок використання сум пенсій).

Окрім того, ведеться робота із поновлення цивільної дієздатності підопічних, а також моніторинг виконання опікунами покладених на них обов'язків.

Відповідно до пункту 4.11 Правил опіки і піклування, затверджених спільним наказом Державного комітету України у справах сім'ї і молоді, Міністерства освіти України, МОЗ, Міністерства праці і соціальної політики України від 26.05.1999 № 34/166/131/88 (далі – Правила опіки і піклування), опікун (соціальний працівник) подає щорічні звіти до органів опіки та піклування про свою діяльність за минулий рік щодо захисту прав та інтересів підопічних, у тому числі щодо збереження належного їм майна та житла.

Протягом 2025-2026 року в інтернаті зафіксовано 7 випадків смертей підопічних.

Відповідно до наказу директора закладу від 03.01.2025 № 22-АД «Про функціонування відділень у Пуща-Водицькому психоневрологічному інтернаті» в закладі функціонує шість спеціальних відділень залежно від стану здоров'я та характеру захворювання підопічних, а саме: два відділення інтенсивного догляду (постільний режим), три відділення соціально-медичної корекції (спостережний режим), інтенсивного догляду (спостережний режим).

До посадових інструкцій персоналу включено пункт про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, як це передбачено статтею 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Заклад має двоповерховий житловий корпус. Територія інтернату огорожена, озеленена та облаштована для комфортного відпочинку підопічних на свіжому повітрі: наявні лави та криті альтанки (фото 1).

Підопічні проживають у житлових кімнатах по 2-5 осіб.

На території ПНІ встановлено камери відеоспостереження, якими здійснюється відеофіксація перебування підопічних та інших осіб у місцях загального користування. Слід зазначити, що попереджувальні знаки про здійснення відеоспостереження розміщені в загальнодоступному місці для належного візуального сприйняття громадянами.

Корпус обладнаний автоматичною пожежною сигналізацією та ведеться облік наявних вогнегасників, забезпечено їх своєчасне обслуговування. У закладі наявні схеми евакуації.

У коридорах житлових корпусів та на вулиці забезпечено доступ до питної води, а саме: є бутлі з питною водою у доступному для підопічних місці (фото 2).

Відповідно до сертифікату аналізу питної води від 03.07.2025 № 12786, проведеним ТОВ «Укрхіманаліз», питна вода у закладі відповідає встановленим нормам.

У місцях загального користування є телевізори. Для забезпечення безперешкодного доступу підопічних до мережі інтернет встановлено обладнання Wi-Fi у приміщенні житлового корпусу. Окрім того, підопічні мають можливість користуватися власними телефонами та іншою побутовою технікою (фото 3).

У санітарно-гігієнічних кімнатах наявна гаряча і холодна вода. Природне та штучне освітлення в житлових кімнатах закладу задовільне.

Підопічні забезпечені чотириразовим харчуванням, у тому числі дієтичним. Під час відвідування не виявлено прострочених продуктів харчування.

Підопічні в повній мірі забезпечені допоміжними засобами пересування (кріслами-колісними, палицями, милицями тощо), підгузками, сезонним одягом.

У житловому корпусі облаштована кімната для зустрічей підопічних з відвідувачами (фото 4).

Санітарний стан постільної білизни та одягу підопічних задовільний. Працівниками проводиться належне прибирання в житлових кімнатах та приміщеннях загального користування. Сторонні запахи у житлових кімнатах відсутні. Забезпечується догляд за ліжковими хворими підопічними: надається допомога у годуванні, здійсненні індивідуальних санітарно-гігієнічних процедур.

Підопічні вільно пересуваються територією ПНІ, мають доступ до своїх ліжок протягом дня. Також підопічним дозволяється залишати територію закладу для прогулянок містом, відвідування магазинів тощо. Для цього медичний працівник проводить огляд підопічного та видає одноразову «перепустку» на вихід за межі ПНІ.

У закладі наявна актова зала, де організовуються концерти та свята. В актовій залі розміщені столи для гри у настільний теніс. У рамках проведення культурно-дозвілєвої діяльності підопічні грають на баяні, малюють, складають пазли, грають у футбол. У закладі функціонує гурток художньої самодіяльності «Веселі нотки» (фото 5). Окрім цього, підопічні допомагають прибирати у дворі житлового корпусу та сервірувати столи у харчоблоці.

На інформаційних стендах в доступному для підопічних місці наявна інформація про права підопічних, а також номери телефонів гарячих ліній та посадових осіб, до яких вони можуть звернутися у разі порушення їхніх прав (зокрема Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини).

У холодильних та морозильних камерах харчоблоку наявні термометри, також ведеться журнал температурного режиму та технічного обслуговування холодильного устаткування.

При вході до їдальні облаштовано умивальники (фото 6). На вікнах харчоблоку наявні сітки проти комах.

Під час відвідування відбулося конфіденційне спілкування з 70 підопічними та 10 працівниками закладу. Скарг на неналежне поводження та якість догляду від підопічних не надходило.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 08.12.2025 за результатами якого надавалися рекомендації щодо усунення недоліків:

1. Київській міській військовій адміністрації забезпечити:

контроль за дотриманням прав підопічних;

вжиття невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності інтернату.

2. Пуца-Водицькому психоневрологічному інтернату забезпечити:

дотримання норм житлової площі на особу відповідно до вимог ДБН В.2.2-18:2007;

дотримання Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 № 857 (далі – Мінімальні норми);

дотримання права підопічних на приватність;

можливість користування підопічними неметалевим посудом;

облаштування будівлі ПНІ відповідно до вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд»;

реалізацію права недієздатних підопічних володіти, користуватися та розпоряджатися своєю власністю відповідно до чинного законодавства;

оснащення житлових кімнат ліжкових підопічних кнопками виклику персоналу;

створення умов для участі підопічних в культурно-масових заходах та комплексі реабілітаційних заходів і денної зайнятості підопічних з урахуванням стану здоров'я та їх бажання;

контроль за термінами придатності продуктів харчування;

приведення медичної документації підопічних у відповідність до вимог законодавства, зокрема забезпечивши ведення медичних карток за формою № 025/о;

використання належних форм усвідомлених згод на психіатричну допомогу, що відповідають статусу установи соціального захисту.

Надані рекомендації виконано частково, а саме:

забезпечено використання ширм під час здійснення санітарно-гігієнічних процедур ліжковим хворим підопічним;

затоновано вікна в санітарно-гігієнічних кімнатах;

покращено умови для організації денної зайнятості підопічних;

забезпечено контроль за термінами придатності продуктів харчування;

забезпечено використання належних форм усвідомлених згод на психіатричну допомогу;

забезпечено ведення медичних карт за формою № 025/о.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. У закладі здійснюється будівництво укриття, проте на момент відвідування будівництво призупинено (фото 7). Відтак у закладі відсутні функціонуючі захисні споруди (укриття) та будь-які обладнані підвальні приміщення, які мають забезпечувати можливість безпечного перебування підопічних у разі оголошення сигналу «Повітряна тривога» або обстрілів, що не відповідає вимогам пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198, абзацу другого підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185, та Вимогам щодо утримання, облаштування та експлуатації об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, затвердженим наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579. У разі оголошення сигналу «Повітряна тривога» у регіоні підопічні та персонал закладу використовують «правило двох стін».

2. У порушення пункту 2.16 розділу III Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417 (далі – Правила пожежної безпеки), на окремих вікнах житлових кімнат підопічних наявні нерозпашні ґрати (фото 8). Наявність нерозпашних (глухих) ґрат у житлових кімнатах перешкоджає оперативному доступу рятувальників до підопічних у разі пожежі, оскільки їх демонтаж або зрізання потребує додаткового часу, що може призвести до затримки евакуації та створює загрозу життю і здоров'ю підопічних.

3. У деяких житлових приміщеннях закладу не функціонують системи протипожежного захисту, що порушує вимоги пункту 2.2 розділу III Правил пожежної безпеки (фото 9).

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

4. У ході відвідування закладу групою НПМ встановлено перенаселення в окремих кімнатах підопічних, що є порушенням норм житлової площі на особу та не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007.

Наприклад, площа однієї з кімнат становить 24,1 м² (фото 10), а сама кімната розрахована на проживання 5 осіб (фото 11). Відтак на одну особу припадає 4,8 м². Це створює умови, за яких порушуються передбачені чинним законодавством норми площі на особу (8-10 м²).

5. Окрім зазначеного, не всі підопічні забезпечені в повній мірі твердим інвентарем відповідно до розділу VI Мінімальних норм. Так, у деяких кімнатах відсутні приліжкові тумбочки, стільці, столи (фото 12).

6. Зі слів підопічних, у теплу пору року в житлових кімнатах ПНІ наявна велика кількість мух, які докучають ліжковим хворим підопічним.

7. У порушення пункту другої частини першої статті 42 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» у приміщенні харчоблоку, зокрема над посудомийною машиною, не функціонує витяжна система, унаслідок чого на стелі утворюється пліснява (фото 13, 14). Попри надані з 2022 року рекомендації груп НПМ зазначене порушення не усунуто. Наявність плісняви в безпосередній зоні приготування їжі створює ризики забруднення харчових продуктів і становить загрозу для здоров'я підопічних та персоналу.

8. Під час ознайомлення з організацією харчування у закладі встановлено, що в харчоблоці не забезпечується зберігання добових проб страв, що створює потенційну загрозу для безпеки харчування та унеможлиблює проведення санітарно-епідеміологічного контролю у разі потреби.

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

9. У житлових кімнатах ліжкових хворих підопічних відсутні кнопки виклику персоналу. У разі виникнення потреби в екстреній медичній допомозі у ліжкових хворих підопічних виникає проблема у швидкому та своєчасному зверненні за допомогою до медичних працівників.

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Європейської конвенції з прав людини)

10. Групою НПМ встановлено, що одяг, взуття, постільна білизна та інший м'який інвентар не персоналізовано.

Відповідно до рекомендацій Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – ЄКПТ), викладених у доповіді [CPT/Inf (98) 12] (далі – Стандарти КЗК) підопічних необхідно забезпечувати особистим персоналізованим одягом для сприяння зміцненню почуття самотності особистості та гідності, оскільки індивідуалізація одягу є однією із форм процесу лікування.

11. У порушення пункту 1.15 розділу VI Мінімальних норм в житлових кімнатах підопічних відсутні дзеркала, що унеможлиблює самоідентифікацію підопічних та формування позитивного терапевтичного середовища у закладі.

12. В окремих душових кімнатах відсутні перегородки, що порушує право підопічних на приватність (фото 15).

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

13. Під час відвідування встановлено, що штатна чисельність медичних працівників не відповідає реальним потребам закладу з урахуванням кількості підопічних та їх стану, оскільки значна кількість підопічних потребує інтенсивного догляду.

ЄКПТ у 3 пунктах 28-30 Стандартів КЗК зазначає, що працювати із психічно хворими особами завжди є складним завданням для всіх категорій працівників цих закладів та наголошує на необхідності забезпечення постійної присутності персоналу у достатній кількості в інтернатних закладах, включаючи нічний час та вихідні дні, для створення позитивного терапевтичного середовища.

Також ЄКПТ в опублікованому звіті (CPT/Inf (2020) рекомендує українській владі терміново вирішити ситуацію щодо укомплектування медичним персоналом і персоналом, кваліфікованим для надання психосоціальної терапії, в психоневрологічних інтернатах України.

14. У закладі залишається невирішеною проблема щодо своєчасної госпіталізації підопічних. Виявлено випадки, коли підопічні, які страждають на психічні розлади та становлять безпосередню небезпеку для себе або оточуючих, не госпіталізуються до закладів з надання психіатричної допомоги. Такі випадки можуть створювати загрозу життю та здоров'ю як самих підопічних, так і

персоналу закладу та свідчать про недотримання вимог статті 14 Закон України «Про психіатричну допомогу» щодо підстав госпіталізації осіб у примусовому або невідкладному порядку. Так, у ході відвідування виявлений підопічний С., який має діагнози «Атиповий аутизм» та «Розумова відсталість» та утримується в умовах ізоляції в окремій палаті, обладнаній спеціальним запірним пристроєм. У медичній документації наявна письмова заява законного представника (матері) з проханням застосувати такі заходи обмеження. Водночас відповідно до міжнародних стандартів та вимог національного законодавства, ізоляція особи в психіатричному закладі чи установі соціального захисту є крайнім заходом і має бути виключно тимчасовим, обґрунтованим та медично контрольованим процесом. У даному випадку відсутні підтверджені дані про наявність щоденної критичної небезпеки для підопічного чи оточуючих, яка б виправдовувала безперервне утримання особи в ізоляції. Застосування запірних пристроїв на дверях, навіть на прохання опікуна, без періодичного перегляду доцільності таких обмежень комісією закладу фактично перетворює «тимчасову ізоляцію» на постійне обмеження волі. Зі слів медичного персоналу, у підопічного інколи спостерігаються розлади сенсорного сприйняття (відсутність чутливості до певних фізіологічних стимулів) та вживання неістівних предметів. Ізоляція без впровадження активних терапевтичних заходів та заходів соціальної адаптації, спрямованих на корекцію такої поведінки, є неефективною та не сприяє поліпшенню стану здоров'я підопічного.

15. Групою НПМ виявлено відсутність дієвого механізму здійснення регулярного контролю показників крові для підопічних, які приймають лікарський засіб із діючою речовиною «Clozapine», що порушує вимоги наказу МОЗ України від 08.08.1995 № 147 «Про гематологічний контроль при лікуванні лепонексом (клозапіном)». Попри те, що зразки крові направляються для аналізу до закладу охорони здоров'я, існуючий механізм не покриває фактичних потреб. Зокрема, станом на день відвідування препарат отримують близько 60 осіб, при цьому щонайменше 30 із них потребують термінового проведення гематологічних досліджень у плановому порядку (без урахування потреби в інших видах аналізів).

16. Під час аналізу медичної документації групою НПМ виявлено, що ведення Журналу фіксації тілесних ушкоджень у закладі не відповідає формі, затвердженій наказом МОЗ від 02.02.2024 № 186 «Про затвердження форми первинної облікової документації та інструкції щодо її заповнення».

17. У порушення статті 11 Закону України «Про психіатричну допомогу» та статті 43 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» форми № 003-8/о «усвідомлена згода особи на амбулаторну психіатричну допомогу» не містять підпису підопічних або їх законних представників, а також не підтверджують факт належного інформування особи про характер психіатричної допомоги, її мету та можливі ризики.

18. Групою НПМ виявлено недостатність лікарських засобів у ПНІ, що не відповідає вимогам Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», Закону України «Про екстрену медичну допомогу», а також медико-технологічним документам, затвердженим наказом МОЗ України від 05.06.2019 № 1269. Аптечка домедичної допомоги потребує доукомплектування відповідно до затвердженого переліку необхідних лікарських засобів та медичних виробів. У закладі, який здійснює медичну практику на підставі відповідної ліцензії, має бути забезпечена готовність медичного персоналу до надання невідкладної медичної допомоги підопічним, зокрема шляхом наявності мінімального запасу лікарських засобів та медичних виробів для екстрених станів, що в даному випадку забезпечено не в повному обсязі.

19. У закладі виявлені лікарські засоби та медичні вироби із завершеним терміном придатності. Відповідно до пункту 6 розділу II глави 2 Методичних рекомендацій щодо ведення обліку лікарських засобів та медичних виробів у закладах охорони здоров'я, затвердженого наказом МОЗ від 09.09.2014 № 635, лікарські засоби з терміном придатності, що завершився, підлягають вилученню з обігу та списанню з балансу. Наявність таких лікарських засобів свідчить про неналежний контроль за їхнім використанням, що може становити загрозу життю і здоров'ю підопічних у разі їхнього застосування (фото 16).

20. На момент відвідування у закладі відсутній чинний договір із ліцензіатом на надання послуг зі збирання, перевезення та утилізації небезпечних відходів.

Медичні відходи накопичуються та зберігаються у непристосованому для цього приміщенні, що є порушенням природоохоронного законодавства, яке регулює питання зберігання, перевезення та утилізації медичних відходів, затверджених наказом МОЗ від 31.10.2024 № 1827 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Порядок управління медичними відходами, у тому числі вимоги щодо безпечності для здоров'я людини під час утворення, збирання, зберігання, перевезення, оброблення таких відходів».

21. У порушення вимог Порядку розміщення на інформаційних стендах у закладах охорони здоров'я інформації щодо наявності лікарських засобів, витратних матеріалів, медичних виробів та харчових продуктів для спеціального дієтичного споживання, отриманих за кошти державного та місцевого бюджетів, благодійної діяльності і гуманітарної допомоги, затвердженого наказом МОЗ від 26.04.2017 № 459, у медичній частині відсутній відповідний інформаційний стенд.

Порушення права володіти, користуватися та розпоряджатися своєю власністю (стаття 41 Конституції України).

22. Хоча в інтернаті і створено комісію для використання та обліку особистих коштів підопічних відповідно до Порядку використання сум пенсій, кошти недієздатних підопічних накопичуються на банківських рахунках,

оскільки працівники закладу побоюються брати на себе відповідальність за їх витрачання.

Наприклад, сума коштів недієздатного підопічного М., що накопичена на його банківському рахунку, досягає 129 000 грн. При цьому опікун не витрачає його кошти на покращення умов проживання, створення комфортного середовища тощо, мотивуючи це можливими зауваженнями з боку контролюючих органів. Це призводить до порушення прав підопічного, потреби якого не задовольняються його опікуном. Під час спілкування з персоналом з'ясовано, що для згаданого підопічного є доцільним придбати власний холодильник для його продуктів харчування, а також розширення та урізноманітнення асортименту продуктів, які закупаються опікуном.

Порушення права на свободу думки, совісті і релігії (стаття 9 Європейської конвенції з прав людини)

23. Під час конференційного спілкування з підопічними стало відомо, що в інтернаті відсутні умови для задоволення релігійних потреб підопічних, зокрема не функціонує капличка, в інтернат не навідуються священнослужителі, підопічних не супроводжують до церкви.

Зазначене створює умови, при яких у підопічних відсутня будь-яка можливість задовольнити релігійні потреби, що порушує вимоги статті 35 Конституції України.

Порушення права на вільний розвиток своєї особистості (стаття 23 Конституції України)

24. Під час відвідування підопічні повідомили групі НПМ про недостатню різноманітність спортивних заходів та спортивних знарядь, що не повною мірою забезпечує їхні потреби у щоденній культурно-дозвілльєвій діяльності.

Інші порушення.

25. У порушення Правил організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях, затверджених наказом Міністерства Юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5:

- у закладі не складено номенклатуру справ;
- не ведуться усі передбачені книги (журнали) обліку;
- журнали вхідних та вихідних документів ведуться не за встановленою формою;

посадовою інструкцією відповідальної особи (секретаря) не передбачено повного переліку функцій з ведення діловодства.

26. У порушення статті 936 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) персонал зберігає оригінали документів підопічних без укладення договору зберігання (у формі заяви, розписки тощо).

27. У закладі наявні інформаційні стенди з відомостями про порядок подання скарг та контактні дані уповноважених органів, проте підопічні не завжди мають реальну можливість скористатися своїм правом на звернення через відсутність доступу до засобів зв'язку, необхідних для подання скарг, а саме: телефонного зв'язку, конвертів та поштових марок для направлення письмових звернень, а також доступу до електронної пошти чи інших електронних засобів комунікації. Окрім цього, персонал не інформує підопічних про їх право на звернення, не допомагає у процесі подання скарги.

ЄКПТ у своїй доповіді за результатами відвідувань з 26 травня по 6 червня 2025 року зазначає, що внутрішня система розгляду скарг повинна забезпечувати підопічним можливість у будь-який момент ефективно подавати конфіденційні письмові внутрішні скарги. Підопічні повинні отримувати в розумні терміни письмове підтвердження кожної поданої ними внутрішньої скарги та обґрунтовані письмові відповіді на письмові скарги (відгуки про результати розгляду їхніх скарг). Крім того, слід вести належний облік кожної скарги, а адміністрації закладів повинні використовувати скарги для вдосконалення своєї діяльності.

28. Відповідно до пунктів 12 та 72 Типового положення про психоневрологічний інтернат, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 957 (далі – Типове положення), адміністрація інтернату забезпечує якісне надання послуг підопічним. Якість надання послуг контролюється громадськістю, у тому числі шляхом утворення громадської ради, до складу якої входять представники громадських організацій, родичі (опікуни або піклувальники), підопічні та інші особи.

Згідно із підпунктом 2.7 пункту 2 Положення про Пуща-Водицький ПНІ громадська рада сприяє: забезпеченню захисту прав та представництва інтересів підопічних, організації належних умов для проживання/перебування підопічних в інтернаті та подає адміністрації інтернату пропозиції щодо їх поліпшення; дотриманню інтернатом вимог законодавства з питань соціального захисту населення; упровадженню нових форм і методів надання соціальних послуг підопічним, підвищенню їх якості; організації культурно-масових заходів для підопічних.

У порушення пунктів 12 та 72 Типового положення, підпункту 2.7 пункту 2 Положення про Пуща-Водицький ПНІ, в інтернаті з 2022 року не функціонує громадська рада, її склад не оновлено. Інформації щодо здійснення громадського контролю за якістю наданих послуг в ПНІ в іншій формі не надано.

Ураховуючи викладене, громадський контроль за діяльністю інтернату громадськістю не здійснюється, якість надання послуг не контролюється. Заходи щодо оновлення складу громадської ради працівниками ПНІ не вживаються.

29. Згідно із статтею 23 Закону України «Про психіатричну допомогу» органи опіки та піклування повинні вживати заходів для охорони майнових

інтересів особи, яка перебуває в закладі соціального захисту осіб, які страждають на психічні розлади.

Відповідно до підпункту 4.14 пункту 4 Правил опіки та піклування контроль за діяльністю опікунів і піклувальників здійснюється органами опіки та піклування із залученням громадськості шляхом планових відвідувань осіб, які перебувають під опікою (піклуванням). Періодичність відвідувань установлюється окремим графіком, але не рідше ніж раз на рік, крім першої перевірки, яка проводиться через три місяці після встановлення опіки і піклування.

Згідно із підпунктом 10.2 пункту 10 Положення про Пуща-Водицький ПНІ контроль за діяльністю інтернату щодо виконання ним завдань у сфері опіки та піклування над підопічними із числа недієздатних осіб та осіб, цивільна дієздатність яких обмежена, здійснюють органи опіки та піклування, на обліку в яких перебувають такі особи.

Водночас, згідно інформації працівників Пуща-Водицького ПНІ, упродовж останніх п'яти років лише представники органу опіки та піклування Оболонської районної в місті Києві державної адміністрації здійснювали відвідування осіб, які перебувають Пуща-Водицькому ПНІ. Органи опіки та піклування інших районних в місті Києві державних адміністрацій не відвідували інтернат упродовж п'яти років, що ставить під сумнів якість здійснення контролю за діяльністю інтернату.

Разом з тим, у ході відвідування групою НПМ встановлено ряд фактів порушень працівниками Пуща-Водицького ПНІ та опікунами прав та свобод недієздатних, які перебувають в Пуща-Водицькому ПНІ.

Вказане свідчить, що органи опіки та піклування самоусунулись від виконання покладених на них обов'язків.

30. Групою НПМ встановлено факти порушення прав недієздатних та обмежено дієздатних осіб на отримання державної грошової допомоги «Зимова підтримка», що залишено поза увагою органів опіки та піклування.

Так, Кабінетом Міністрів України затверджено Постанову від 20.08.2024 № 952 «Про реалізацію експериментальних проектів у рамках Всеукраїнської економічної платформи «Зроблено в Україні», якою передбачено, що у період з 1 грудня 2024 року по 30 червня 2026 року здійснюються заходи щодо надання громадянам одноразової державної грошової допомоги «Зимова підтримка».

Згідно інформації соціального працівника Пуща-Водицького ПНІ у 2025 році одноразову державну грошову допомогу «Зимова підтримка» оформлено лише 3 особам, що перебувають під опікою закладу.

Згідно із Положенням про Пуща-Водицький ПНІ: до призначення недієздатним підопічним та підопічним, цивільна дієздатність яких обмежена, опіку та піклування над такими підопічними здійснює інтернат (підпункт 2.6. пункту 2); основним завдання інтернату є, зокрема, забезпечення прав та інтересів підопічних (підпункт 2.1 пункту 2); підопічним гарантується захист

прав та підтримка, інформування щодо прав, представництва їх інтересів (підпункт 2.3 пункту 2).

Ураховуючи вищевикладене, Пуща-Водицьким ПНІ у ході здійснення функцій опіки та піклування не у повній мірі забезпечено захист прав та підтримку осіб, визнаних недієздатними або обмежено дієздатними, які за станом здоров'я не здатні або не у повній мірі здатні усвідомлювати значення своїх дій та (або) керувати ними, не вжито заходів щодо реалізації всіма підопічними права на державну грошову допомогу «Зимова підтримка», а органами опіки та піклування не забезпечено належний контроль за діяльністю інтернату.

31. Під час відвідування встановлено, що ряд опікунів належним чином не виконують функції стосовно підопічних, що залишається поза увагою органів опіки та піклування.

Так, за інформацією працівників інтернату упродовж тривалого часу не відвідують своїх підопічних наступні опікуни: Качан В.В. та Качан Л.П. (підопічний – Качан Л.В.), Двораківська О.В. (підопічний – Манжула І.В.), Поліщук О.І. (підопічний – Поліщук О.М.), Сеньок О.А. (підопічний – Сеньок А.М.), Годес Є.О. (підопічний – Годес Г.О.), Хміль Г.В. (підопічний – Гунько І.М.).

Згідно із статтями 67 та 72 ЦК України опікун зобов'язаний дбати про підопічного, про створення йому необхідних побутових умов, забезпечення його доглядом та лікуванням; вживати заходів щодо захисту цивільних прав та інтересів підопічного; дбати про збереження та використання майна підопічного в його інтересах.

Відповідно до підпункту 1.7 пункту 1 Правил опіки та піклування органи опіки та піклування відповідно до покладених на них завдань та розподілу повноважень між структурними підрозділами відповідних управлінь і відділів місцевої державної адміністрації: вирішують питання про встановлення і припинення опіки та піклування; здійснюють нагляд за діяльністю опікунів і піклувальників; установлюють опіку над майном у передбачених законом випадках; провадять іншу діяльність щодо забезпечення прав та інтересів неповнолітніх дітей та повнолітніх осіб, які потребують опіки і піклування.

Згідно із підпунктом 4.9 пункту 4 Правил опіки та піклування, суми, які належать підопічним у вигляді пенсій, допомоги чи аліментів, інших поточних надходжень або прибутків від належного їм майна, переходять у розпорядження опікуна і витрачаються на утримання підопічних.

Встановлено ймовірне порушення прав Манжули І.В., який визнаний недієздатним, має І групу інвалідності, призначену з дитинства безстроково та з 2010 року утримується в Пуща-Водицькому ПНІ.

Вивченням справи Манжули І.В. встановлено, що опікун Двораківська О.В., яка є матір'ю останнього, упродовж кількох років неналежно виконує опікунські обов'язки, а саме: не підтримує зв'язок і підопічним та адміністрацією інтернату,

не приймає участі у вирішенні питань захисту та законних інтересів підопічного, фактично самоусунулась від виконання функцій опікуна.

В той же час, опікун отримує 25% пенсії підопічного, які має використовувати на його утримання та в його інтересах, що у порушення статей 67, 72 ЦК України та підпункту 4.9 пункту 4 Правил опіки та піклування, не здійснює.

Однак, вказане питання станом на дату проведення відвідування залишено поза увагою органу опіки та піклування (Шевченківська районна в місті Києві державна адміністрація), так як упродовж тривалого часу не вжито жодних заходів щодо захисту майнових прав Манжули І.В. та позбавлення Двораківської О.В. повноважень опікуна.

З огляду на вищевикладене, дії опікуна ймовірно містять ознаки порушення прав підопічного.

Разом з тим, не зважаючи, що ймовірно заволодіння опікуном коштами підопічного, матеріали особової справи Манжули І.В. не містять інформації щодо повідомлення про вказане правоохоронних органів працівниками Пуща-Водицького ПНІ або органу опіки та піклування.

Також, встановлено ймовірно порушення прав Ткаченка М.К., який є особою з інвалідністю II групи з дитинства безстроково та з 2002 року утримується в Пуща-Водицькому ПНІ.

Так, рішенням Оболонського районного суду міста Києва від 13.02.2025 у справі № 755/19894/24 Ткаченко О.В. позбавлено функцій опікуна стосовно її сина Ткаченка М.К. Судом встановлено, що, починаючи з 2018 року опікун жодного разу не відвідувала підопічного, а згідно звіту опікуна за 2023 (від 24.09.2024) рік 25% пенсії підопічного (сина) Ткаченко О.В. витратила на особисті потреби.

Аналогічно, не зважаючи, на ймовірно заволодіння опікуном коштами підопічного, матеріали особової справи Ткаченка М.К. не містять інформації щодо повідомлення про вказане правоохоронних органів працівниками Пуща-Водицького ПНІ або органу опіки та піклування (Дніпровська районна в місті Києві державна адміністрація).

Окрім того, встановлено ймовірно порушення прав Качана Л.В., який визнаний недієздатним та з 2008 року утримується в Пуща-Водицькому ПНІ.

Так, згідно матеріалів особової справи Качана Л.В. та журналу відвідувань опікуни Качан В.В. та Качан Л.П. (батьки) не відвідували підопічного упродовж 2023-2025 років.

В той же час, опікун отримує 25% пенсії підопічного, які має використовувати на його утримання та в його інтересах, у порушення статей 67, 72 ЦК України та підпункту 4.9 пункту 4 Правил опіки та піклування, не здійснює.

Однак, вказане питання станом на дату проведення відвідування залишено поза увагою органу опіки та піклування (Голосіївська районна в місті Києві

державна адміністрація), так як упродовж тривалого часу не вжито жодних заходів щодо захисту майнових прав Качана Л.В. та позбавлення Качана В.В. та Качан Л.П. повноважень опікунів.

Аналогічно поза увагою органів опіки та піклування – Оболонської в місті Києві державної адміністрації та Святошинської в місті Києві державної адміністрації залишається питання виконання опікунами своїх повноважень стосовно підопічних Поліщук О.М., Сеньок А.М., Годес Г.О. та Гунько І.М.

Також встановлено ймовірне порушення прав Кошкіна А.М., який з червня 2025 року тимчасово утримується в Пуща-Водицькому ПНІ.

Рішенням Киричанського районного суду Дніпропетровської області від 29.07.2013 у справі № 178/599/13-ц Кошкіна А.М. визнано недієздатним.

У подальшому із 2023 року Кошкін А.М. утримувався в комунальному закладі «Васильківський психоневрологічний інтернат» Дніпропетровської обласної ради (далі – КЗ «Васильківський ПНІ»).

Згідно із наказом КЗ «Васильківський ПНІ» від 13.06.2025 № 24-зп виконувачем обов'язків директора закладу Баклан Л.Г. прийнято рішення про вжиття заходів щодо організації тимчасового переміщення (евакуації) підопічних закладу до інших закладів системи соціального захисту населення, які розташовані в безпечних містах України.

Відповідно до наказу Департаменту соціальної та ветеранської політики виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) № 246 від 18.06.2025 «Про розміщення (евакуацію) підопічних комунального закладу Дніпропетровської обласної ради» Кошкіна А.М з 20.06.2025 зараховано на тимчасове проживання та поставлено на всі види державного забезпечення в Пуща-Водицькому ПНІ, як особу переміщену з комунального закладу «Васильківський ПНІ».

Згідно договору про надання соціальної послуги для осіб з інтелектуальними та психічними розладами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, що міститься в матеріалах особової справи, виконувач обов'язків директора КЗ «Васильківський ПНІ» Баклан Л.Г. визначена законним представником недієздатного. Однак, матеріали особової справи Кошкіна А.М. не містять судового рішення щодо призначення виконувача обов'язків директора КЗ «Васильківський ПНІ» Баклан Л.Г. його опікуном.

Відповідно до повідомлення КЗ «Васильківський ПНІ» до територіального органу Пенсійного фонду України від 11.07.2023 № 510, що міститься в матеріалах особової справи, виконувач обов'язків директора КЗ «Васильківський ПНІ» Баклан Л.Г. просила здійснювати виплату державної допомоги, яку Кошкін А.М. отримував в Управлінні соціального захисту населення Кам'янської районної державної адміністрації (сmt Кринички), за місцем проживання законного представника (Баклан Л.Г.).

Однак, згідно пояснень працівників Пуща-Водицького ПНІ, наданих у ході відвідування, у червні 2025 року під час приймання особової справи та інших

документів Кошкіна А.М. встановлено, що із КЗ «Васильківський ПНІ» не передано інформації та документів щодо наявних грошових коштів підопічного, отримання ним виплат, а також банківських реквізитів, на які такі кошти надходять. Телефонним зв'язком працівник КЗ «Васильківський ПНІ» повідомив, що заклад не здійснив передачу таких коштів, так як підопічний вибув тимчасово, однак за наявності запиту підопічного йому буде придбано та надіслано необхідні товари за адресою перебування.

Відповідно до частини п'ятої статті 48 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» під час перебування пенсіонера на повному державному утриманні у відповідній установі (закладі) йому виплачується 25 відсотків призначеної пенсії. У випадках, якщо розмір пенсії перевищує вартість утримання, виплачується різниця між пенсією і вартістю утримання, але не менше 25 відсотків призначеної пенсії. Інша частина перераховується установі (закладу), в якій він перебуває на повному державному утриманні, за його особистою заявою.

Згідно із підпунктом 4.9 пункту 4 Правил опіки та піклування, суми, які належать підопічним у вигляді пенсій, допомоги чи аліментів, інших поточних надходжень або прибутків від належного їм майна, переходять у розпорядження опікуна і витрачаються на утримання підопічних.

Разом з тим, наразі має місце стан справ, коли Кошкін А.М. з червня 2025 року зарахований на тимчасове проживання та поставлений на всі види державного забезпечення в Пуща-Водицькому ПНІ. Однак його дохід (державну допомогу, пенсію) отримує КЗ «Васильківський ПНІ», звідки він вибув 10 місяців тому.

Окрім того, 25 відсотків від доходу Кошкіна А.М., які мають бути витрачені на його утримання, також перебувають у розпорядженні виконувача обов'язків директора КЗ «Васильківський ПНІ» Баклан Л.Г. за відсутності в матеріалах особової справи недієздатного рішення суду щодо призначення виконувача обов'язків директора КЗ «Васильківський ПНІ» Баклан Л.Г. його опікуном.

Вказані дії виконувача обов'язків директора КЗ «Васильківський ПНІ» Баклан Л.Г. можуть містити ознаки порушення прав підопічного.

Враховуючи викладене, наявні підстави для проведення службової перевірки в межах якої необхідно надати оцінку законності та правомірності дій виконувача обов'язків директора КЗ «Васильківський ПНІ» Баклан Л.Г. щодо нездійснення в червні 2025 року передачі грошових коштів, які належать Кошкіну А.М., при переведенні його на тимчасове проживання Пуща-Водицькому ПНІ, де він поставлений на всі види державного забезпечення.

Також необхідно зазначити, що вказане питання залишено поза увагою органу опіки та піклування – Оболонської в місті Києві державної адміністрації, де Кошкін А.М. з 21.07.2025 перебуває на обліку.

Відповідно до Положення 6 Положення про Департамент соціальної та ветеранської політики виконавчого органу Київської міської ради (Київської

міської державної адміністрації), затвердженого рішенням Київської міської ради від 23.03.2023 року № 6014/6055 (із змінами та доповненнями) (далі – Положення про Департамент), Департамент соціальної та ветеранської політики виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) (далі – Департамент):

- забезпечує в м. Києві реалізацію державної політики з питань соціальної підтримки і надання соціальних послуг сім'ям та особам, які належать до вразливих груп населення та/або перебувають у складних життєвих обставинах (пункт 3);

- організовує виконання Конституції України і законів України, актів Президента України та Кабінету Міністрів України, наказів Мінсоцполітики та Нацсоцслужби, інших центральних органів виконавчої влади, рішень Київської міської ради, розпоряджень Київського міського голови, та виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) та здійснює контроль за їх реалізацією (підпункт 6.1 пункту 6);

- здійснює державний контроль за дотриманням підприємствами, установами, організаціями правил, норм, стандартів у межах визначених повноважень (підпункт 6.2 пункту 6);

- надає практичну та методичну допомогу районним у місті Києві державним адміністраціям, підприємствам, установам та організаціям, що належать до компетенції Департаменту (підпункт 6.23 пункту 6);

- контролює структурні підрозділи соціального захисту населення районних в місті Києві державних адміністрацій та надає методичну допомогу з питань виконання наданих їм законних повноважень у сфері соціального захисту населення (підпункт 6.28 пункту 6).

Разом з тим, нездійснення громадською радою контролю за діяльністю Пуща-Водицького ПНІ, відсутність упродовж тривалого часу перевірок та відвідувань органів опіки та піклування, з метою контролю за діяльністю опікунів та піклувальників осіб, визнаних недієздатними або обмежено дієздатними, які проживають в Пуща-Водицькому ПНІ, невжиття такими органами заходів щодо поновлення прав підопічних, захисту їх майнових прав та звільнення опікунів (піклувальників) від повноважень, притягнення винних осіб до відповідальності, визначеної законодавством може свідчити про неналежне виконання Департаментом своїх повноважень.

31. Окрім того, встановлено факти відсутності належної взаємодії між Оболонським управлінням поліції Головного управління Національної поліції України в м. Києві та Пуща-Водицьким ПНІ в частині здійснення розшукових заходів стосовно осіб, визнаних недієздатними, які самовільно покинули інтернат та місце перебування яких не відомо.

Відповідно до статті 5 Закону України «Про національну поліцію» поліція у процесі своєї діяльності взаємодіє з органами правопорядку та іншими органами

державної влади, а також органами місцевого самоврядування відповідно до закону та інших нормативно-правових актів.

Згідно із пунктом 7 частини першої статті 23 Закону України «Про національну поліцію» поліція відповідно до покладених на неї завдань розшукує осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду, ухиляються від виконання кримінального покарання або від виконання обов'язків, визначених законом для суб'єктів пробації, пропали безвісти, та інших осіб у випадках, визначених законом.

Встановлено, що співробітниками Пуща-Водицького ПНІ направлено ряд листів до Оболонського управління поліції Головного управління Національної поліції України в м. Києві (далі – Оболонського УП ГУНП України в м. Києві) щодо здійснення розшукових заходів по особам, визнаними недієздатними Яцюти О.М., Грачова О.М. та Четиркіна О.Д., які у 2025 році самовільно покинули інтернат та місце перебування яких не відомо (листи від 02.06.2025 № 607, від 22.08.2025 № 976, від 09.10.2025 № 1162/01, 1162/1, від 21.11.2025 № 1374, від 25.03.2026 № 419, від 18.12.2025 № 1513 та 25.03.2026 № 420).

Однак, відповіді на вказані листи до Пуща-Водицького ПНІ не надходили, що ставить під сумнів виконання працівниками Оболонського УП ГУНП України в м. Києві вимог статей 5 та 23 Закону України «Про національну поліцію» та здійснення розшукових заходів стосовно осіб, визнаних недієздатними, які самовільно покинули Пуща-Водицький ПНІ та місце перебування яких не відомо.

Залишення без розгляду вищевказаних листів Пуща-Водицького ПНІ та невжиття належних заходів щодо здійснення розшукових заходів стосовно вищевказаних осіб може свідчити про порушення працівниками поліції принципів діяльності поліції, зокрема верховенства права, дотримання прав і свобод людини, законності, що не сприяє довірі та зміцненню авторитету Національної поліції України.

Відповідно до підпункту 6.36 пункту 6 Положення про Департамент соціальної та ветеранської політики, Департамент організовує та контролює взаємодію інтернатних установ системи соціального захисту з органами Національної поліції.

Водночас, вказані вище доводи ймовірно свідчать, що Департаментом організація та контроль взаємодії Пуща-Водицького ПНІ з органами Національної поліції не здійснюється.

32. Встановлено ознаки порушення Закону України «Про публічні закупівлі» при здійсненні закупівель продуктів харчування та послуг з юридичного консультування та юридичного представництва.

У межах реалізації функцій національного превентивного механізму, у ході відвідування Пуща-Водицького ПНІ встановлено комплекс системних порушень вимог Закону України «Про публічні закупівлі» та основоположних прав людини щодо забезпечення прав осіб, які перебувають в інтернаті, на належні умови

утримання, що може свідчити про неефективне та нерезультативне використання службовими особами інтернату бюджетних коштів.

Встановлено ймовірні порушення при здійсненні закупівель продуктів харчування та послуг з юридичного консультування та представництва. Зокрема, Пуца-Водицьким ПНІ здійснюються у 2024-2026 роках закупівлі продуктів для харчування дітей від 2-х та 3-х років за відсутності такої категорії осіб в інтернаті. Окрім того, упродовж 2019-2026 років закуповуються послуги з юридичного консультування та представництва, в той час, як Законом України «Про безоплатну правничу допомогу» передбачено можливість отримання підопічними інтернату ряду послуг на безоплатній основі.

Розпорядженням виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 22.10.2018 р. N 1893 «Про організацію діяльності з внутрішнього аудиту у виконавчому органі Київської міської ради (Київській міській державній адміністрації), районних в місті Києві державних адміністраціях, підприємствах, установах і організаціях комунальної власності територіальної громади міста Києва» затверджено Порядок проведення внутрішнього аудиту у виконавчому органі Київської міської ради (Київській міській державній адміністрації), районних в місті Києві державних адміністраціях, підприємствах, установах і організаціях комунальної власності територіальної громади міста Києва (далі – Порядок).

Відповідно до пункту 1.2 Розділу I Порядку внутрішній аудит – діяльність, спрямована на оцінку та удосконалення системи управління фінансовими та матеріальними ресурсами, запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання підконтрольними суб'єктами бюджетних коштів та відповідних комунальних ресурсів (майна, коштів та іншої комунальної власності), виникненню помилок чи інших недоліків у їх діяльності, поліпшення організації системи внутрішнього контролю.

Згідно із підпунктом 1.2 пункту 1 Положення про Пуца-Водицький ПНІ, інтернат заснований на комунальній власності територіальної громади міста Києва та підпорядкований Департаменту соціальної та ветеранської політики Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації). Засновником та власником інтернату є територіальна громада м. Києва, від імені якої виступає Київська міська рада.

Відповідно до підпункту 6.36 пункту 6 Положення про Департамент соціальної та ветеранської політики виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), затвердженого рішенням Київської міської ради від 23.03.2023 року № 6014/6055 (із змінами та доповненнями), Департамент здійснює контроль за цільовим використанням бюджетних коштів, спрямованих на фінансування соціальних послуг, у тому числі які надаються установами та закладами соціальної сфери, підпорядкованими Департаменту.

Вищевказане свідчить, що ймовірне неефективне та нерезультативне використання службовими особами Пуца-Водицького ПНІ бюджетних коштів

при здійсненні закупівель продуктів харчування та послуг з юридичного консультування та представництва залишено поза межами уваги Департаменту та внутрішнього аудиту виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Київській міській військовій адміністрації, Київській міській раді:

забезпечити контроль за додержанням прав підопічних;

вжити невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності Пуща-Водицького психоневрологічного інтернату;

облаштувати у закладі укриття з урахуванням вимог чинного законодавства;

облаштувати харчоблок закладу належною витяжною системою для усунення плісняви та приведення приміщення кухні до належних санітарно-гігієнічних вимог;

розглянути питання щодо збільшення штатної чисельності молодшого медичного персоналу;

провести внутрішній аудит Пуща-Водицького психоневрологічного інтернату як замовника щодо дотримання вимог Закону України «Про публічні закупівлі» та Особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 № 117, при здійсненні закупівель продуктів харчування та послуг з юридичного консультування та представництва;

забезпечити здійснення контролю за проведенням перевірок органами опіки та піклування районних в місті Києві державних адміністрацій щодо ймовірних порушень прав та інтересів осіб, визнаних недієздатними, які утримуються в Пуща-Водицькому психоневрологічному інтернаті (Качана Л.В., Манжули І.В., Поліщука О.М., Сеньок А.М., Годес Г.О., Гунько І.М., Кошкіна А.М.), зокрема в частині можливого порушення опікунами їх майнових прав шляхом використання коштів підопічних не в їх інтересах, вжиттям заходів щодо поновлення їх прав та звільнення опікунів (піклувальників) від повноважень, притягнення винних осіб до відповідальності, визначеної законодавством;

забезпечити належний контроль за здійсненням органами опіки та піклування контролю за діяльністю опікунів та піклувальників осіб, визнаних в установленому законодавством порядку недієздатними або обмежено дієздатними, які проживають в Пуща-Водицькому психоневрологічному інтернаті, шляхом здійснення перевірок та відвідувань таких осіб;

вжити заходів щодо налагодження взаємодії між Пуща-Водицьким психоневрологічним інтернатом та органами Національної поліції.

Шевченківській, Голосіївській, Оболонській та Святошинській районним в місті Києві державним адміністраціям, в межах повноважень органів опіки та піклування:

провести перевірки щодо ймовірних порушень прав та інтересів осіб, визнаних недієздатними, які утримуються в Пуща-Водицькому психоневрологічному інтернаті (Качана Л.В., Манжули І.В., Поліщука О.М., Сеньок А.М., Годес Г.О., Гунько І.М., Кошкіна А.М.), зокрема в частині можливого порушення опікунами їх майнових прав шляхом використання коштів підопічних не в їх інтересах та, за наявності підстав, вжити заходів щодо поновлення їх прав та звільнення опікунів (піклувальників) від повноважень, притягнення винних осіб до відповідальності, визначеної законодавством.

Пуща-Водицькому психоневрологічному інтернату забезпечити:

заміну нерозпашних ґрат на вікнах на ґрати, які можуть розкриватися, розсуватися, зніматися або демонтувати їх;

обладнання житлових кімнат закладу датчиками пожежної безпеки;

дотримання норм житлової площі на особу;

облаштування житлових кімнат закладу відповідно до Мінімальних норм;

облаштування житлових кімнат ліжкових хворих підопічних сітками від комах;

зберігання добових проб страв;

обладнання житлових кімнат ліжкових хворих підопічних кнопками виклику персоналу;

персоналізацію одягу, взуття, постільної білизни та іншого м'якого інвентарю підопічних;

облаштування кімнати підопічних, які перебувають у відділенні соціально-медичної корекції, дзеркалами;

право на приватність в душових кімнатах ПНІ;

отримання згоди законних представників (опікунів) на госпіталізацію, зокрема шляхом налагодження взаємодії з органами опіки та піклування;

невідкладне направлення підопічних, які становлять небезпеку для себе або оточуючих, до закладів з надання психіатричної допомоги;

застосування ізоляції виключно як крайнього, тимчасового заходу з обов'язковим документуванням, медичним обґрунтуванням та регулярним переглядом доцільності такої міри комісією лікарів;

організацію системного та своєчасного проведення гематологічного моніторингу підопічних, які отримують лікарські засоби з діючою речовиною Clozapine;

ведення Журналу фіксації тілесних ушкоджень відповідно вимог наказу МОЗ України від 02.02.2024 № 186;

належне заповнення форм первинної облікової документації, зокрема № 003-8/о, із обов'язковою наявністю підпису підопічного або його законного представника;

наявність мінімального необхідного запасу лікарських засобів та медичних виробів для надання екстреної медичної допомоги відповідно до вимог чинного законодавства;

доукомплектування аптечки домедичної допомоги згідно з затвердженими переліками;

вилучення лікарських засобів та медичних виробів із завершеним терміном придатності та забезпечити їх списання;

укладення договору із ліцензованою організацією на поводження з медичними відходами;

належне облаштування місць тимчасового зберігання відходів.

розміщення на інформаційних стендах актуальної інформації про наявність лікарських засобів та медичних виробів;

активне витрачання коштів недієздатних підопічних, опіку над якими здійснює заклад, на потреби підопічних;

умови для задоволення релігійних потреб підопічних;

дотримання Правил організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях;

зберігання оригіналів документів підопічних відповідно до статті 936 Цивільного кодексу України;

підопічних доступом до телефону та електронних засобів комунікації, а також конвертами із марками;

ознайомлення підопічних з їх правами та обов'язками, зокрема правом на звернення;

урізноманітнення спортивних заходів та додати спортивні знаряддя в їх щоденну культурно-дозвілєву діяльність;

вжиття заходів щодо оновлення складу та функціонування громадської ради з метою забезпечення здійснення громадського контролю за діяльністю інтернату;

вжиття заходів щодо інформування підопічних про їх права у разі виникнення підстав для отримання державної допомоги та підтримки, сприяти в реалізації їх отримання всіма підопічними.

Дніпропетровській обласній раді, Дніпропетровській обласній військовій адміністрації:

провести перевірку законності дій виконувача обов'язків директора комунального закладу «Васильківський психоневрологічний інтернат» Дніпропетровської обласної ради Баклан Л.Г. щодо нездійснення з червня 2025 року передачі грошових коштів, які належать Кошкіну А.М., при

переведенні його на тимчасове проживання до Пуща-Водицького психоневрологічного інтернату, де він поставлений на всі види державного забезпечення;

встановити, чи перебуває на обліку Кошкін А.М. в органі опіки та піклування, що у підпорядкуванні Дніпропетровської обласної військової адміністрації, та, за наявності підстав, ініціювати проведення перевірки можливого порушення майнових прав виконувачем обов'язків директора КЗ «Васильківський ПНІ» Баклан Л.Г.

Головне управління Національної поліції у м. Києві:

провести перевірки (службові розслідування), в межах яких надати оцінку діям працівників Оболонського управління поліції Головного управління Національної поліції України в м. Києві щодо дотримання вимог статей 5 та 23 Закону України «Про національну поліцію», неналежного розгляду листів Пуща-Водицького психоневрологічного інтернату та неінформування працівників інтернату за результатами розгляду таких листів, а також повноти здійснення розшукових заходів щодо осіб, визнаних недієздатними Яцюти О.М., Грачова О.М. та Четиркіна О.Д., які самовільно покинули інтернат у 2025 році та місце перебування яких не відомо.

Додатки: фотоматеріали на 4 арк. в 1 прим.

Головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

Ольга ПАРШАКОВА

Фотоматеріали

фото 1

фото 2

фото 3

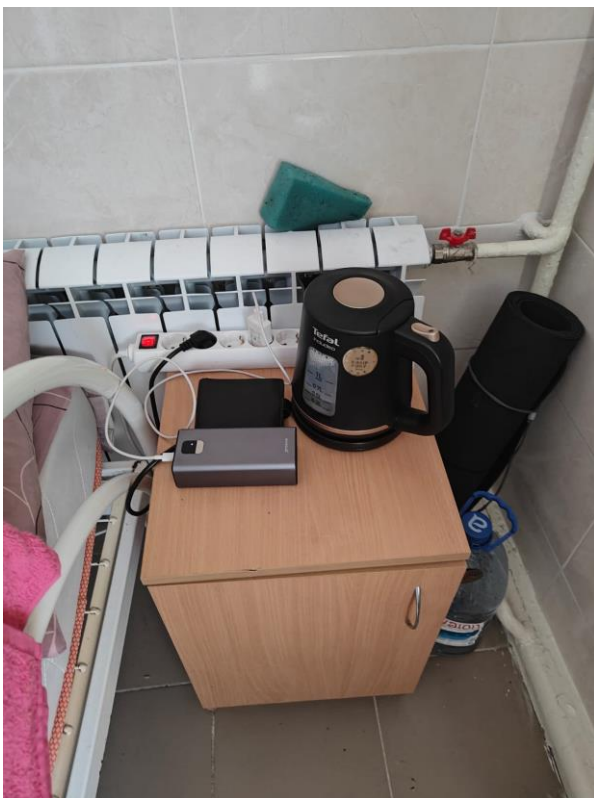

фото 4

фото 5

фото 6

фото 7

фото 8

фото 9

фото 10

фото 11

фото 12

фото 13

фото 14

фото 15

фото 16

